

Bestuingsforslag nr. B 43. Fremsat den 11. december 1992 af socialministeren (Else Winther Andersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om ligestilling og ligebehandling af handicappede med andre borgere

Folketinget henstiller til alle statslige og kommunale myndigheder samt private virksomheder med eller uden offentlig støtte at:

- efterleve princippet om ligestilling og ligebehandling af handicappede med andre borgere.
- at tage hensyn til og skabe muligheder for hensigtsmæssige løsninger under hensyntagen til handicappedes behov i forbindelse med forberedelse af beslutninger, hvor hensyntagen overhovedet kan komme på tale.

I mange tilfælde vil de hensyn, der er brug for, forudsætte en betydelig indsigt i handicappedes vilkår og virkninger af givne handicap. Myndigheder såvel som private vil have behov for at kunne trække på særlig ekspertise.

Det må desuden sikres, at mennesker med handicap på alle samfundsområder ligebehandles med andre borgere.

Folketinget henstiller til regeringen, at der på denne baggrund i Socialministeriets ressort, under Det Centrale Handicapråd, oprettes en enhed for ligebehandling og formidling, hvor den nødvendige ekspertbistand kan tilbydes.

Denne enhed skal både nationalt og internationalt indsamle, initiere og formidle nødvendig information og ekspertise om handicappedes vilkår og virkninger af givne handicap. Enheden skal desuden være opmærksom på tilfælde, hvor der sker diskrimination af mennesker med handicap, således at Det Centrale Handicapråd kan tage problemet op med den relevante myndighed.

Folketinget modtager en årlig beretning om udviklingen på området.

Folketinget anmoder Folketingets Ombudsmand om at følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandsembedets kompetence.

Bemærkninger til forslaget

I årene siden 2. verdenskrig er der som et resultat af en lang række politiske beslutninger gennemført en stadig større integration af handicappede i samfundet. Det er på en lang række forskellige måder blevet fastslået, at handicappolitik er samfundspolitik.

Der er i tidens løb truffet beslutninger om bedre vilkår på undervisnings- og uddannelsesområdet, det sociale område og indenfor trafik-, miljø- og bygningsområdet samt en række andre områder.

På det sociale område er institutionstilbud i stigende grad blevet ændret til tilbud om vejledning og bistand til bo-, arbejds- og fritidstilbud i normalt miljø.

I 1969 vedtog man en folketingsbeslutning om handicappedes adgang til folkeskolen, i løbet af 1970'erne vedtoges en række foranstaltninger på det sociale område i konsekvens af socialreformens realisering. I 1980 fastslog Folketinget handicappedes ret til en tilværelse så nær det normale som muligt, og i 1982 fik man et bygningsreglement med indbyggede handicaphensyn.

I løbet af 1980'erne har Folketinget ved adskillige lejligheder understreget, at disse positive tiltag stadig skal være grundlaget for dansk politik på dette område, bl.a. ved tre handicapredegørelser, der går på tværs af sektorerne.

Også i international sammenhæng har Danmark understreget sin vilje til at sikre alle borgere lige muligheder.

I 1975 tiltrådte Danmark således FN-deklarationen om handicappedes rettigheder, og tilslutningen til de i denne deklaration anførte rettigheder er siden bekræftet såvel ved indledningen til FN's handicaptraktat som ved programmets afslutning.

I det nordiske samarbejde er der taget en lang række initiativer til forbedring af handicappedes vilkår i de nordiske lande.

I Det Europæiske Økonomiske Fælleskab er ligeledes igangsat en række forskellige tiltag, der tager sigte på at fremme handicappedes erhvervs-mæssige og sociale integration i samfundet.

Denne udvikling har medført, at befolkningen har fået en langt bedre forståelse for handicappedes livs-

vilkår gennem stadig større viden om handicappedes behov og muligheder for aktiv samfundsdeltagelse.

2. Uanset disse mange positive politiske tilkendegivelser må det imidlertid konstateres, at det danske samfund fortsat byder på mange hindringer for udfoldelsesmulighederne for handicappede.

I udlandet er man flere steder gået den vej at gennemføre antidiskriminationslovgivning om handicappedes rettigheder på tværs af sektorer.

I USA har Kongressen vedtaget en meget omfattende lov, der forbyder diskrimination af handicappede. Denne lovgivning er særdeles detaljeret og omfatter alle samfundslivets forhold.

I Danmark har man ikke tradition for særlovgivning af denne art.

Det er imidlertid vigtigt, at der gives et utvetydigt politisk signal til alle, og at der er et system, der kan påtale udviklinger i den gale retning.

Endvidere kan det vel forventes, at nogle af detailproblemerne efterhånden løses gennem fællesskabsinitiativer.

Det er derfor regeringens ønske, at Folketinget henstiller til alle statslige og kommunale myndigheder samt private virksomheder med eller uden offentlig støtte at efterleve princippet om ligebehandling og ligestilling af handicappede med andre borgere og at tage hensyn til og skabe muligheder for hensigtsmæssige løsninger under hensyntagen til handicappedes behov i forbindelse med forberedelse af beslutninger, hvor hensyntagen overhovedet kan komme på tale.

Det må imidlertid erkendes, at handicapproblemer kan være særdeles komplicerede, og løsninger forudsætter derfor også tilstedeværelse af særlig kvalificeret ekspertise.

Der bør derfor efter regeringens opfattelse i Socialministeriets ressort skabes en central enhed for ligebehandling og formidling af information om handicappedes vilkår og virkninger af givne handicap, hvor alle med behov herfor kan henvende sig. Denne enhed, der både nationalt og internationalt skal indsamle, initiere og formidle nødvendig information og ekspertise, etableres i tilknytning til Det Centrale Handicapråd, som er tværfagligt og har en bred re-

præsentation fra handicaporganisationerne og fra relevante ministerier m.fl.

Der findes særlig sagkundskab i en lang række af institutioner og organisationer i mange sektorer i ind- og udland. Enheden skal være det sted, hvor man har et samlet overblik over ekspertisen.

Langt de fleste problemer vil forudsætte tværfaglig og tværsektoriel indsats for at blive løst, og problemerne kan naturligvis opstå hvor som helst og skal derfor løses i den sektor, hvor de er opstået, hvorfra man så kan trække på den centrale enheds ekspertise.

Bestræbelser på at realisere målet om et samfund for alle må naturligvis forløbe som en proces, der hele tiden justeres i overensstemmelse med udviklingen i samfundet i øvrigt. Det er derfor vigtigt, at Folketinget har mulighed for at følge denne proces for

om fornødent at kunne fremme processens positive forløb gennem konkrete initiativer.

For at opfylde denne hensigt må den foreslåede ligebehandlings- og formidlingsenhed til stadighed følge udviklingen og indsamle konkrete data fra alle områder i ind- og udland. Disse informationer kan derefter danne grundlag for Det Centrale Handicapråds årlige rapportering, som socialministeren afgiver til Folketinget.

Folketinget anmoder tillige Folketingets Ombudsmand om at følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandsembedets kompetence.

3. I forhandlingerne om udmøntning af satsreguleringspuljen indgår forslag om afsættelse af en pulje til ligebehandling og information, af hvilken udgifterne til etablering og drift af ligebehandlings- og formidlingsenheden forudsættes finansieret.